

C:\Users\Plazma\Desktop\300\Svandrlík\_Miroslav-Kopyto\_a\_Mnoux-Povidky.pdb

PDB Name: Svandrlík Kopyto, Mnoux-Povidky  
Creator ID: REAd  
PDB Type: TEXT  
Version: 0  
Unique ID Seed: 0  
Creation Date: 21.10.2007  
Modification Date: 21.10.2007  
Last Backup Date: 1.1.1970  
Modification Number: 0

Dobré předsevzetí

Poslední srpnové dny přímo letěly a Kopytovi s Mnouxem se zdálo, že se jim míhají před očima rychlostí kosmické rakety. Než se nadáli, bylo tady září, a to, jak známo, se neobejde bez povinné školní docházky. Ta se vztahuje i na proslulé detektivy, pokud ovšem nejsou plnoletí.

Kopytovi a Mnouxovi do plnoletosti ještě hodně chybělo, a tak jim nezbyvalo nic jiného, než se s aktovkami, prozatím ještě poloprázdnými, loudat dobře známou cestou ke školní budově.

"Podívej!" sykl náhle Kopyto. "Hostinský Cmrnda! Pořád má ještě ovázanou šišku!"

To bylo totiž několik dní po události, která vzrušila městečko, doslova zívající prázdninovou nudou. Pan Cmrnda byl vedoucím restaurace U kvákavého koně, kde mu pomáhal ryšavý číšník Celestýn Podvazek. Ve čtvrtek o půlnoci vykázal Cmrnda poslední hosty z lokálu a počítal tržbu, kterou hodlal ráno zanést na poštu. Bylo to přes deset tisíc korun vzhledem k tomu, že zde cosi oslavovala nějaká parta Pražáků, která se zdála být při penězích. Cmrnda spokojeně pokyvoval hlavou a natočil si na dobrou noc jedno pěnívé pivo. V tu dobu byl již v hostinci sám, protože číšník Podvazek, který dojížděl ze Zruče, rychle nasedl na motocykl a odfrčel k domovu. A tehdy se to stalo. Pan Cmrnda náhle zaslechl přímo za zády plíživé kroky. Než se však stačil otočit, ucítil prudký úder do hlavy a vzápětí se skulil na podlahu. Jeho probuzení - asi po hodině - bylo neradostné. Hlava ho bolela jako střep, ale i tak stačil rozpoznat pohromu. Z denní tržby nezbyl ani desetník a pachatel odnesl i řadu jiných věcí, zejména cigarety a drahé lihoviny. Cmrnda začal volat o pomoc, kapitán Ošmera se dostavil na místo v rekordním čase, ale nemohl dělat nic jiného, než konstatovat loupežné přepadení.

"To se divím, že selhal policejní pes!" mumlal Mnoux. "Byl přece nasazen dost brzy!"

"Musel selhat!" tvrdil Kopyto. "Z hospody přece odešla spousta lidí a bylo tam mnoho různých pachů. Podle čeho si měl vybrat ten pravý? A potom: pachatel patrně nešel dál než k motorovému vozidlu, které měl připravené někde v blízkém okolí. Musel nést pořádný pytel!"

"A to si nikdo ničeho podezřelého nevšiml?" podivil se Mnoux. "Chlap s pytlou není maličkost! A auto nebo motorka taky ne!"

"Ošmera sháněl svědky," informoval ho Kopyto, "ale nikdo se nepřihlásil. Lidé jsou děsně nevšímaví."

"Nám by něco takového neuniklo," konstatoval Mnoux. "Věčná škoda, že se nesmíme po půlnoci potloukat ulicemi."

"Škoda to je," připustil Kopyto, "ale na druhé straně nemůžeme lapat zločince jako mouchy."

Na to jsou tady jiní!"

"Jenomže ti si bez nás nebudou vědět rady!" namítl Mnoux. Kopyto pokrčil rameny. "Nám nastává škola," řekl, "a na dobrodružství nám moc času nezbude! Snad toho lupiče chytanou i bez nás!" Ale moc tomu zřejmě nevěřil a Mnoux teprve ne!

Krátce na to vešli do třídy, kde panoval ruch zcela mimořádný. Jeden přes druhého vyprávěl prázdninové příhody a snažil se trumfnout ostatní. Ti, co byli s rodiči u moře, se tvářili, jako by obepluli bezmála celou zeměkouli, a ostatní se nechtěli dát zahanbit. Bičistě vykřikoval, že ho moře nezajímá, protože byl v Českém ráji a zlezl tam všechny skály, takže pojede co nevidět s horolezci na Himaláj.

Sotva se Kopyto s Mnouxem posadili do lavice, vstoupil nezvykle usměvavý učitel Pěnička. O prázdninách se značně zotavil a nervově pookřál, takže nyní vypadal bezmála jako filmový herec.

"Žáci!" pravil, sotvaže došel za katedru, "jako minulá léta i letos budu vaším třídním. Vím sice, že jste nejhorší třída na celé škole a dost možná i v celém okrese, ale na druhé straně věřím, že už konečně dostanete rozum. Neučíte se přece pro mne, ale pro sebe! I ty, Bičistě, budeš v životě potřebovat různé znalosti a vědomosti. Proto je třeba, abyste při vyučování dávali bedlivě pozor! Budeš-li se, Benecká, starat více o parádu než o učivo, moc daleko to nedotáhneš! Třída není módní přehlídka, ale taky ne chlívěk, Patajdl! Přímou u lavice ti leží slupka od banánu! Letošní rok bude pro vás velice náročný, a proto budu vyžadovat kázeň! To si, Kopyto a Mnouxu, zapište za uši! Uvědomte si, že móresy z Divokého západu nebo z Londýnského podsvětí vám nebudou trpět! Daleko lepší bude, když se budete snažit mít co nejlepší vysvědčení!"

Po této větě se učitel zhluboka nadechl a pokračoval:

"Dospělí lidé si vždycky na sklonku starého a na začátku nového roku dávají nějaké dobré předsevzetí. Slibují si, že přestanou kouřit, že začnou na něco šetřit a tak všelijak podobně. Pro vás však začne nový rok už nyní! Proto byste se měli nad sebou zamyslet a dát si nějaké dobré předsevzetí! Takové, které by vám pomohlo v učení! Co se mne týče, budu vám v každém dobře míněném úsilí pomáhat! A nyní začneme opakovat látku z konce minulého ročníku!"

Když se o několik hodin později vraceli žáci ze školy, pravil najednou Kopyto: "Víš, že se mi to s tím dobrým

předsevzetím docela líbilo?"

"Prosím tě," zasmušil se Mňouk, "jaké si chceš dát dobré předsevzetí? Že budeš doučovat slabší spolužáky? To udělal loni Patočka a Bičičtě ho za to hodil v šatech do rybníka. Nebo snad chceš psát domácí úkoly hned po návratu ze školy a ne až ráno před vyučováním? Víš, kamaráde, já bych strašně nerad vypadal jako nějaký šprtoun!"

"O nic takového mi nejde!" ujistil ho Kopyto. "Naše dobré předsevzetí musí mít patřičnou úroveň. Jako nejlepší přírodopisci ve třídě můžeme najít v Posázaví nějaké nové zvíře!"

"To sotva!" pochyboval Mňouk. "Kdyby existovalo, určitě už by je objevil hajný Breburda!"

"Nemyslím zvíře velikosti jelena," řekl Kopyto. "Stačil by nějaký sázavský hlemýžď nebo třeba jen druh nšice!"

"A ty se tak vyznáš v mšicích, abys poznal, jestli je nová nebo stará?" otázal se Mňouk.

"To je vlastně pravda," připustil Kopyto. "S tím bychom mohli mít veliké potíže. Ale co takhle najít nějakou novou rostlinu? Přece poznám, jestli už jsem ji někde viděl, nebo ne!"

"Rostlina je lepší," pravil Mňouk, "ale pořád si myslím, že to ještě není ono. Můžeme si myslet, že jsme našli bůhvíco, a nějaký profesor botaniky se nám vysměje!"

"Tak co bys navrhoval?" otázal se Kopyto.

"Nerosty!" vydechl Mňouk. "Pořád jsme se toulali po loukách a v lesích, zatímco skalnaté části krajiny jsme dost zanedbávali. A právě tam mohou být dosud neobjevené poklady. Polodrahokamy a možná ještě něco daleko vzácnějšího!"

Kopyto se na chvíli zamyslel. "To by šlo!" přikývl potom. "Budeme sbírat neobvyklé šutry, a to by v tom byl čert, aby se nám nepovedlo něco mimořádného! Ale musíme začít co nejdříve!"

"Dáme se do toho hned," navrhl Mňouk. "Vezmeme si ruksak na kameny a kladívko na otloukání skal!"

O hodinu později vyrazili oba žáci na výpravu. Vypadali jako členové opravdické vědecké expedice a ke skutečné vážnosti jim chyběly snad jen brýle a plnovousy.

"Kam jste vyrazili?" volal na ně posměšně Bičičtě, který se právě pokoušel jezdit na vlastnoručně zhotovených kolečkových bruslích. Odpovědět však nebylo nutné, protože mu v té chvíli ujely nohy a každá na jinou stranu. Bičičtě se posadil do louže tak prudce, že špinavá voda vystříkla dva metry vysoko.

"Kdyby se místo těch hraček věnoval vědě," zhodnotil jeho počínání Mňouk, "tak se mu to nestalo!"

Pokračovali v cestě do skal. Nebylo to nijak snadné, protože šlo o místa zřídka navštěvovaná a nepříliš oblíbená. Kopyto s Mňoukem přeskakovali balvany, kterými by nepohnul ani pár koní, prodírali se křovím, přelézali rozličné přírodní nástrahy a přitom byli ustavičně ve střehu. Každou chvíli klepli kladívkem do skály, aby zjistili, jestli se neoddrolí nějaký vzácný nerost. Prozatím však na nic mimořádně zajímavého nepřišli.

"Dělat vědu není jen tak!" prohlásil Kopyto, když zakopl o kořen a z nosu se mu spustila krev: "Chce to mnoho odříkání!" "A hlavně to chce nebýt nemehlo!" připomněl mu Mňouk, který se prozatím pouze kopl do palce, až mu zmodral. "Dosud se neumíme v těžkém terénu pohybovat s nenápadnou elegancí!"

Přesto statečně postupovali dál a rostoucí obtíže si nepřipouštěli. Věřili, že najdou něco opravdu velikého. Prozatím tomu ovšem nasvědčovalo pramálo.

Ale pojednou Kopyto lehce vykřikl: "Pojd' sem, tady je něco jako jeskyně!"

Mňouk se okamžitě přitíhl a zazíral do tmavého otvoru pod skalním převisem. Byl zarostlý křovím tak, že jen znamenitý pozorovatel, jakým byl Kopyto, ho nenechal bez povšimnutí.

Mňouk vytáhl baterku a posvítil dovnitř. Oba žáci překvapením vyjekli. V jeskyně byly složeny láhve alkoholu, kopa cigaret, konzervy frankfurtských párků a spousta jiných věcí. Vedle toho ležela velká číšnická peněženka, nyní už zřejmě prázdná.

"No tohle!" vydechl Mňouk. "To je určité skrýš lupiče od Kvákavého koně!"

"Tady vidíš, k čemu je dobrá věda!" poučil ho Kopyto. "Bez ní bychom na nic podobného nepřišli. Jdeme za kapitánem Ošmerou!"

"Co kdybychom si na toho zločince počíhali sami?" navrhl Mňouk. "Není to škoda, nechat smetanu slízat Veřejné bezpečnosti?"

"Škoda to je," přiznával Kopyto, "ale co se má dělat? Nemáme záruku, že lupič nepřijde v době, kdy zrovna budeme ve škole. Nebo může přijít v noci! Ba ne, na tohle sami dva nestačíme!"

Vraceli se k městečku s radostí, že opět učinili důležitý objev, a zároveň s lítostí, že nemohou dílo sami dokončit. Ale takový už je život žáků dosud spoutaných povinnou školní docházkou! Kapitán Ošmera je vyslechl velice pozorně.

"Kluci," řekl potom, "za tohle vám každému koupím tu největší oříškovou čokoládu, jakou seženu! Sám mám jenom podezření, ale vy mi nabízejte důkaz!"

Následujícího dne se ukázalo, že měl pravdu. Příslušník VB, nadstrážmistr Pajgl, který jeskyni hlídal, přistihl vedoucího Cmrdnu, který si přišel pro část lupu. Pod tíhou důkazů se také neprodleně přiznal.

Loupežné přepadení si domluvil s číšníkem Celestýnem Podvazkem, který ho udeřil do hlavy, aby vše vypadalo co nejvěrohodněji. Sebral všechny cenné věci ve výčepu, nacpal je do vaku a odejel. Proto také nikdo nic podezřelého nepozoroval. Číšník přece odjížděl na motocyklu denně! Jenomže tentokrát si trochu zajel a lup uschoval ve skalách. Uvědomoval si stejně jako Cmrdna, že může být podezřelý, a chránil se tak před případnou domovní prohlídkou. Nyní si už byli jisti, že se jim trik podařil a že si mohou zboží bez nebezpečí vyzvednout. Nebýt vědecké expedice žáků Kopyta a Mňouka, snad by se jim to i podařilo.

Kapitán Ošmera dodržel slovo. Koupil každému ne jednu, ale hned tři oříškové čokolády. Dvacetidekové!

"Tolik čokolády jsem ještě v životě nesněd," konstatoval Kopyto, "ale řekl bych, že jsme si ji zasloužili!"

"To určitě!" souhlasil Mňouk. "Ale jedna věc mě přes to všechno mrzí. Víš, co to je?"

Kopyto nevěděl.

"Že ten hostinský s číšníkem," řekl Mňouk, "znají okolí městečka líp než my! To musíme co nejrychleji napravit!"

Trpaslík hladolet

Občan Cyril Žumbera vážil sto šedesát kilogramů a byl hotovým neštěstím pro celou rodinu.

Paní Žumberová ustavičně lomila rukama: "Ten chlap způsobí, že všichni zahyneme na podvýživu! Co vydělá, to zbaští a ještě ustavičně nařiká, že mu hlady kruží v břiše! Jiní mají auto, chatu, ale on všechno utopí ve svém bezedném žaludku! Já s dětmi žijeme jenom z mého skromného výdělků!"

Lidé nešťastnou rodinu litovali, avšak účinně poradit nedovedli. Ani Kopyto s Mňoukem nevěděli, jak odnaučit Cyrila Žumberu nadměrnému jedlictví. Paní Žumberová musela lomit rukama i nadále. Cyril Žumbera, který dokázal na posezení sníst dvě pečené kachny a mísu buchet, byl zcela mimo nebezpečí. Za této situace se alespoň Kopyto s Mňoukem dělili s hladovými a hubenými dětmi Žumberovými o svačinu. Kdo by si v té chvíli pomyslel, že potřebnou inspiraci dodá právě učitel Pěnička? Bylo to v hodině občanské výchovy, když pedagog pravil: "Žáci! Žijeme v překrásném kraji, bohatém na historické události a překrásné pověsti. Některé z nich nezaslouženě upadají v zapomnění a byla by škoda, kdybyste o nich nevěděli. Proto jsem na dnešní odpoledne pozval svého tchána, kastelána štětku, aby vám přečetl něco z hradní kroniky."

Reakce žactva na tato slova byla různá, neboť odpoledne mělo být volno. Bičiště zuřivě mačkal piják a mumlal velice zlostně, že je mu trénink na kole milejší než nějaké staré pověsti. Šprtoun Buchlábek předstíral nadšení a Slávka Bolavá tvrdila, že musí hlídat mladší sestru, ačkoliv měla pouze staršího bratra druhým rokem na vojně.

Kopyto s Mňoukem se ke změně odpoledního programu nevyjádřili. Žádná pozoruhodná výprava nebyla na dnešní den naplánována a čtení z hradní kroniky nemuselo být tak nezajímavé.

Odpoledne ve dvě hodiny se skutečně objevil kastelán štětku a pod paží třímal obrovskou tlustou knihu. Ke škole ji dovezl na vozíku, protože vážila dobrých patnáct kilo.

"No nazdar!" vrčel nespokojený Bičiště, "tohle je čtení do konce roku!"

Ale kastelán Štětku nemínil číst kroniku od a až do zet. Za asistence svého učeného zetě pečlivě vybíral úryvky a ty pak předkládal dychtivému, nudícímu se i zjevně otrávenému žactvu. Kopyta s Mňoukem zaujala zejména tato pověst: "Po několik staletí zjevoval se v hradních prostorách pidimuž, sotva na loket vysoký. Zjevil se uprostřed hodokvasu nebo svatebních radovánek a po nějaké chvíli opět zmizel. Přesto jeho objevení vyvolalo vždy nejen na hradě, nýbrž i v širokém okolí paniku. Ten pidimuž, kterému Hladolet přezdívalo bylo, zvěstoval totiž léta hladová, nuzná a nešťastná. Nikdy se v předpovědích nemýlil. Krátce po Hladoletově zjevení přišly povodně, krupobití, války a hladomory. I statečným rytířům tuhla krev v žilách, kdykoliv jen zaslechli Hladoletovo jméno. Toho pidimuže obávali se všichni více než celé nepřátelské armády."

"To bych rád viděl," uchechtl se Kopyto, "jak by asi při spatření Hladoleta vyváděl pan Žumbera! Pro toho by představa hladových let musela být úplně šokující!"

"Škoda, že to nemůžeme vyzkoušet!" litoval Mňouk. "Ten pidimuž byl pouze loket vysoký a my se, bohužel, nedovedeme zmenšovat. Ledaže bychom si vypůjčili nějaké inteligentní batole. ..."

"Batole takovou roli nesehraje!" řekl Kopyto, "a stejně měří o hodně víc než loket! To by chtělo asi tak třiceticentimetrového, voutsátého, opravdického trpaslíka! Ale ne sádrového!"

"Řekl bych, že živý trpaslík se shání dost těžko!" poznamenal Mňouk, "já jsem alespoň žádného neviděl. Ale co takhle namluvit Žumberovi, že hladová léta na hradě zvěstoval pes? Ten už by se dal splášit!"

"Psa se nikdo nepoleká," mávl rukou Kopyto. "To přece není nic neobvyklého!"

"Mohl by to být zelený pes!" navrhoval Mňouk, "nebo třeba oranžový s bleděmodrými puntíčky! Máme doma na půdě spoustu překrásných barev!"

"To už by byl lepší oranžový kůň!" zamyslel se Kopyto. "Jenomže jak ukrást koně a nabarveného jej dovést do pokoje k Žumberovým? Víš přece, že bydlí uprostřed městečka!"

"S krávou by to šlo taky těžko!" pravil Mňouk, "ale co bys říkal koze? Kdybychom ji dali do vozíku a přikryli plachtou. ..."

"Vyloučeno!" zamítl návrh Kopyto. "Pověst jasně hovoří o pidimuži a toho žádné zvíře nemůže zastoupit. Nemůžeme si přece jen tak pro nic za nic udělat ostudu!"

"Co takhle loutka?" zeptal se Mňouk.

"Buď živý trpajzlík, nebo nic!" rozhodl Kopyto, "a jelikož živí trpajzlíci neexistují, musíme nechat Žumberu na pokoji! Alespoň do té doby, dokud nevymyslíme něco chytřejšího!"

Jenomže vymyslet něco chytřejšího není jen tak. Pověst o Hladoletovi, hradním pidimuži a zvěstovateli nešťastných hladových let, se rozletěla městečkem, aniž by se dala využít, nebo dokonce zneužít. Sortiment v samoobsluze byl jaksepatří bohatý, takže trpaslíkovo zjevení nepřicházelo v úvahu.

Jednoho čtvrtčního odpoledne spatřili žáci Kopyto a Mňouk na ulici Bedřicha Karnáta. Neměli ho příliš v lásce pro jeho nafoukanost a tentokrát se jim zdál ještě nafoukanější než kdykoliv předtím. Nebo se tak alespoň tvářil. V každém případě vypadal jako mýdlová bublina těsně před prasknutím. Bedřich byl velice pyšný na svého tatínka, který jako námořník brázdil oceány na zámořském parníku, na cizokrajné dárky, které od něho dostával a na celou spoustu jiných věcí.

"Až bude námořníkem sám," vrčel Mňouk, "tak ať se vytahuje! Za tatínka nikdo nemůže. Některý se plaví po mořích, jiný se zase cpe jako pan Žumbera!"

Kopyto byl téhož názoru.

O Bédovi by už nepadlo ani slovo, kdyby zčistajasna nepřicupitala Jindra Benecká.

"Už to víte?" otázala se tajemným hlasem.

"Víme spoustu věcí," odpověděl Kopyto, "ted' jde o to, co máš na mysli ty!"

"Pan Karnát se vrátil z Indie," šeptala Jindra, "a přivezl Béd'ovi opici. Vlastně opičáka!"

"Živého?" vytřeštil oči Mňouk.

"Šimpanze, nebo paviána?" zajímal se Kopyto.

"Opičák je živý," informovala je Jindra, "ale na gorilu nevypadá. Je veliký asi jako veverka."

"No, to tedy moc nenarost," řekl Mňouk, ale pojednou prudce stiskl Kopytovi ruku. To jak se právě dostavil nápad! Kopyto okamžitě pochopil - "Hladolet!" vyhrkl nadšeně, "to by byl hradní pidimuž jedna báseň!"

A už upalovali za pyšným Béd'ou. Námočníkův syn je přijal velice blahosklonně. Zdálo se, že mu docela lichotí, když ho slavní a věhlasní detektivové sami oslovili. Pozorně je vyslechl a zdálo se, že se mu jejich plán docela zamlouvá.

"Ferenc je opičák velice inteligentní," tvrdil, "a roli pidimuže by určitě zvládl. Ale co když se tlustý Žumbera vyděsí a něčím ho majzne? Nerad bych kvůli legraci přišel o vzácného živočicha!"

"Než zvedne Žumbera ruku," řekl Kopyto, "uprchne před ním i želva nebo hlemýžď. Opičák se svou mrštností je docela určitě mimo nebezpečí!"

"Pojďte se na něj podívat!" navrhl Béd'a. „Potom rozhodneme, jestli se na to hodí nebo ne." Vydali se tedy ke Karnátům a vzali s sebou i Jindru Beneckou, která by zřejmě nepřežila, kdyby ji náhodou opomenuli.

Ferenc byl opravdu okouzlující. Když se vztyčil" rozhodně nedosahoval žádoucí výšky, ale špičatá čepice mohla hodně napravit.

"Dokázala bys spíchnout trpasličí oděv?" otázal se Kopyto Jindry, "ale musela bys sebou hodit!"

"V ručních pracích jsem nejlepší ze třídy" tvrdila Jindra téměř uraženě, "a na panenky jsem si šila už od šesti let!"

"Musíme počítat s tréninkem!" upozorňoval Béd'a. "Ferenc si potřebuje na každou novou věc zvyknout a v oděvu dosud nechodil. Byl bych nerad, kdyby měl kvůli nějakému tlouštíkovu zešlehat!"

Jindra dokázala, že je prvotřídní švadlenou a trpasličí obleček byl tak znamenitý, že by bylo možno obeslat jím nějakou krejčovskou výstavou.

Potíž byla jen v tom, že Ferenc neměl choutky salónního elegána a při oblékání se velice vzpouzel. Kopyta kousl dvakrát do prstu a Mňoukovi málem uhryzl nos. Teprve za tučný úplatek jednoho banánu začal spolupracovat a dokonce se mu to začalo líbit.

"Vypadá v tom báječně!" liboval si Béd'a. "Podívejte se, jak si pěkně vykračuje!"

"Ale je to pořád opice!" rmoutil se Kopyto. "Pidimuže z něj uděláme jedině tehdy, když mu zhotovíme brejle a přilepíme plnovous."

To první šlo hravě. Proti brýlím Ferenc nic nenamítal, zato však přilepení plnovousu se vzpíral v domněni, že ho chtějí udusit. Prskal, škralbal, kousal a ani banán tentokrát nepomáhal.

"Já bych mu dal líznout medu!" navrhl Mňouk, "tím ho určitě získáme!" A měl pravdu. Ferenc zbaštil dvě polévkové lžice medu a úplně se uklidnil. Žáci mu tlamu i krk polepili vatou a on ani nemukl!

"Tak - a ted' je to Hladolet jako vystřižený z hradní kroniky!" radoval se Kopyto. "Vsadím se, že by se ho polekali i středověcí šlechtici!"

"Docela určitě!" souhlasil Mňouk. "Jak tak na něj koukám, začínám mít strach, že nastane hladomor!"

"Mně se zdá, že je roztomilý!" rozplývala se Jindra, "kdyby to šlo, hned bych si ho postavila na zahrádku!"

Béd'a tak nadšený nebyl. Připouštěl, že Ferenc, vyvedený v barvách a polepený vatou, je znamenitý, ale zase se začal obávat o jeho zdraví, ne-li život. Pan Žumbera se mu nezdál tak neškodný, jak Kopyto s Mňoukem tvrdili. Jenomže couvnout už nemohl.

"Tak se do toho dáme!" vzdychl konečně Béd'a, "odneseme Ference k Žumberům v bedýnce, abychom nevzbudili nemístný zájem!"

Nic nebylo snazší, než to provést. Ferenc vážil sotva půl kila a choval se velice vzorně. Až to všechny překvapilo. Před Žumberovými stanuli všichni právě když pan Žumbera večeřel. Snědl pekáč francouzských brambor, kuře a navrch si dával pořádnou kotletu. Není divu, že si vůbec nevšiml okna, které se pootevřelo, ani Ference, který byl dost nešetně vhozen do místnosti.

Ale opičák nesnesl, když si ho nikdo nevšiml. Vyskočil na stůl a počal se panu Žumberovi procházet kolem talíře.

Tady jeho pozornosti ujít nemohl. Tlouštítko vytřeštil oči, upustil jídelní příbor a strašlivě zařval.

Vzápětí se pak doslova zhroutil. "Pidimuž Hladolet!" zablekotal žalostným hlasem. "Hlad . . . nouze . . . Hladomor!"

Ještě okamžik zoufale zíral na opičáka, procházejícího se po stole a pak se rozhodl. Popadl koš na prádlo a co mu nohy stačily, pádlil k hospodě. Nedbaje manželčiných otázek, řídil se jedinou utkvělou myšlenkou: oddálit blížící se pohromu. Skoupil téměř všechny potraviny, které byly v hospodě k sehnání. S košem uzenin, konzerv a burských oříšků běžel zase domů. A v té chvíli si uvědomil, že párky a salámy podléhají zkáze.

"Musím se nacpat do foroty!" blesklo mu hlavou a hned se do toho pustil. Nejprve s chutí, pak už docela bez chuti.

Ale cpal se dále, protože děsivou představu nouze nedovedl zahnat.

Asi po hodině intenzivního konzumování se pan Žumbera zhroutil. Krátce nato byl převezen do nemocnice.

"Přejedení narušilo celý zažívací trakt!" konstatoval s úžasem primář MUDr. Vyskoč. "Ten člověk měl v sobě celé potravinářství!"

Zkrátka a dobře: pan Žumbera si poležel čtrnáct dní v nemocnici a i nadále musel držet velice přísnou dietu. Nyní váží devadesát kilo a říká se, že zhubne na rovných šedesát. Zato Žumberovy děti vypadají k světu. Tváře jim rozkvetly jako růžičky a nikdo neviděl, že by zatoužily po cizí svačině.

"Ferenc je génius!" libovali si žáci Kopyto a Mňouk. "Roli pidimuže zvládl jako opravdický herec!"

Také Jindra Benecká se nadýmala pýchou a nechala se slyšet, že bude navrhovat kostýmy buď ve filmu nebo v

Národním divadle.

Pouze Bedřich Karnát je poněkud mrzutý. Ferencovi se role pidimuže tak zalíbila, že každé ráno vřeští tak dlouho, dokud mu někdo z rodiny nepřilepí vousy.

Hrací obraz

Žáci Kopyto a Mňouk potkali správce muzea Erbla. Pozdravili ho, ale stěží jim odpověděl. Jindy hovorný a sdílný stařík byl nezvykle zasmušilý, nevlídný a zcela ponořený do sebe.

"Stalo se vám něco, pane Erbl?" otázal se Kopyto, kterého správčův nezvyklý výraz neobyčejně překvapil.

"Ale chlapi," zamumlal Erbl a zastavil se. "Mám doma starý hrací obraz. Po babičce, která ho dostala darem od profesora Majolky. Od toho, co tady vedl první historické bádání. Ten obraz hrál čtyři krásné starodávne písničky, ale najednou přestal, jako když utne. Ani nevzruší. Můžete ho natahovat jak chcete, nevzdá ze sebe hlásek. A mě ty uklidňující melodie tolik scházejí!"

"Tak ho dejte spravit!" poradil Mňouk. "Hodinář Kočvara se ve starých strojcích vyzná."

"Copak kradu?" zděsil se správce. "Třeba je to jen nějaká maličkost a hodinář si napočítá majlant! Potřeboval bych, aby se na to jen tak nezávazně někdo mrknul a poradil mi, co a jak. Ale nevím, koho bych o tu službu mohl poprosit." Kopyto s Mňoukem si vyměnili pohled, kterým se rázem domluvili lépe, než kdyby problém rozebrali pomocí nesčíslných vět.

"My se na to podíváme!" prohlásil Kopyto. "Nejsme sice žádné technické talenty, ale na zjištění, v čem je závada, to snad bude stačit!"

Tvář starého muže se okamžitě rozjasnila.

"To mi spadl kámen ze srdce!" zaradoval se. "Ani nevíte, jak jste mne potěšili! Jestli je to něco vážného, samozřejmě dám obraz k hodináři, ale chtěl bych mít předem jistotu! Jestli se vám to hodí, můžete jít se mnou!"

Žákům se to moc nehodilo, protože měli s načatým odpolednem jiné záměry, ale řekli si, že je malé zdržení nezabije. Tak se po chvíli octli proti všemu očekávání v muzeu. Ne pochopitelně mezi sbírkami, ale ve služebním bytě správce Erbla. Ten bez dlouhého zdržování sejmul ze stěny hrací obraz. Byl na něm namalován rytíř na koni, kterak se za noci vznášel nad propastí a nad nimi roztahuje křídla strážný anděl.

"To je Michna z Podlouně a Žuželic," vysvětloval Erbl. "Podle pověsti zabloudil na cestě ku své tvrzi a málem se zřítíl do propasti. Přes tu ho přenesl strážný anděl. Michna po té události slíbil vystavit kostel, ale pak si to rozmyslel. O něco později byl zabit padajícím kamenem. Ale o to tu nejde. Kdyby to bylo možné, chtěl bych, aby obraz zase vyhrával písničky. Nechám vás v pokoji o samotě, abyste mohli v klidu pracovat."

Podal ještě chlapcům šroubovák a kleštičky, o které požádali a odešel oprášovat sbírky.

Kopyto s Mňoukem otevřeli zadní část obrazu, ve které byl uložen hrací strojek a snažili se najít závadu. Bylo to kupodivu velice snadné. V ozubí strojeku byl zapadlý svitek žlutavého papíru, který zřejmě bránil obrazu v koncertování.

"To je divné," zamumlal Kopyto, "ten papír musel být v obraze hezky dlouho. To se divím, že to nehraje až teď!"

"Třeba ho někdo jen tak položil na strojek," mnil Mňouk, "a teprve nyní se nějak dostal do ozubí. V každém případě bychom si tu věc měli důkladně prohlédnout!"

To také učinili. A k velkému úžasu zjistili, že na papíru je napsáno: YVÁRPZ VÉKCILARK ILBIB AKLOJAM.

"Šifra!" vykřikl vzrušeně Mňouk. "S tím asi neheme!"

"Mluv v jednotném čísle!" poradil mu Kopyto. "Co se mne týče, jsem už s tím hotov!"

"Jen se nevytahuj!" zlobil se Mňouk. "Za tak krátkou chvíli by šifru nerozluštili ani odborníci ze Scotland Yardu!"

"Taky to žádná šifra není," triumfoval Kopyto. "Prostě je to napsáno obráceně a text zní: Zprávy v Kralické bibli.

Majolka." "To je ten profesor!" vzpomněl si Mňouk. "Ten, co . . ."

"Správně," přikývl Kopyto, "ale jakou Kralickou bibli má na mysli? Těch je přece spousta!"

"Řekl bych," zadumal se Mňouk, "že to bude Kralická bible, která je ve sbírkách zdejšího muzea. To je logické. Kdyby šlo o nějakou jinou, nemohl by být údaj tak všeobecný!"

Kopyto souhlasil. A zároveň prohlásil, že bude v nejbližších hodinách nutno učinit velice složitou výpravu. Na štěstí to nebylo nutné. Správce Erbl, ze samé radosti, že obraz opět hraje, jim všechno usnadnil. "Máte zlaté ruce, chlapi!" jásal. "Budu do smrti vašim dlužníkem. Ani vás nepůjdu vyprovodit, konečně trefíte přece sami.

Poslechnu si pěkně v klidu všechny čtyři písničky a potom za vámi zamknu!"

Žáci vyrazili z bytu a už se hnuli na schodiště, aby si to správce nerozmyslel. "Máme z pekla štěstí!" zašeptal Kopyto.

"Takhle nemusíme vymýšlet žádné krkolomné cesty a dostaneme se ke sbírkám hned. Když zamkne Erbl dřív, než odtud vypadneme, není nic snadnějšího, než vylézt sklepním oknem na dvůr a odtud se přes plot přehoupnout do ulice."

Mňouk neměl výhrady. Věděl, že se z muzea dostanou třeba se zavázanými očima. Ale teď bylo třeba najít Kralickou bibli a zjistit, je-li v ní vzkaz profesora Majolky.

Starobyloou knihu našli poměrně brzy, ale tím nebyl úkol zdaleka vyřešen. Úcta k vzácnému kulturnímu předmětu jim jakoby svazoala ruce.

"Co teď?" mumlal Kopyto. "Jak budeme zprávu hledat? Přece nemůžeme rozpárat hřbet knihy a počínat si jako barbaři?"

"Profesor Majolka byl jistě kulturní člověk," soudil Mňouk, "a počítal s tím, že Kralickou bibli nelze cupovat na kousky. Řekl bych, že zpráva bude hned na ráně. Kniha se nepůjuje a nikdo si v ní nechte, takže není třeba hledat bůhvjak důmyslné schovávačky!"

Ukázalo se, že Mňouk má pravdu. Netrvalo dlouho a našli na vnitřní straně vazby přilepenou malou obálku.

"Pánové!" vydechl Kopyto. "Zdá se, že stojíme na prahu velikého tajemství!"

"A co nevidět ten práh překročíme!" doplnil ho Mňouk. "Co se mne týče, zrovna umírám zvědavostí dozvědět se, co je uvnitř! Řekl bych, že tam profesor Majolka píše důležité věci!"

A taky psal. Písmo už bylo normální, ale obsah stál opravdu za zato. "Neznámý příteli," stálo v dopise, "nevím, kdy budeš číst můj vzkaz. Nepochybuji však, že již uplyne řada let od mé smrti. Možná i několik desetiletí. Nevím, jak se jmenuješ, ani jaké máš zájmy, ale musím se přiznat k velké osobní zbabělosti. Při svém bádání jsem učinil obrovský objev vpravdě světového významu, avšak netroufím si jej zveřejnit. Jestli právem, posuď Ty sám a s Tebou Tvoji současníci. Nenapiši, čeho se můj objev týká, ale sdělím Ti, jak se s ním seznámíš Ty, budeš-li mít zájem. To, co mě překvapilo i vyděsilo, je nyní bezpečně zakopáno v zemi. V hloubce několika metrů. Víš, kde je Habáskův dub? Vydej se od něj východním směrem a jdi přesně 140 metrů. Na tom místě začni kopat a neustañ, dokud nedosáhneš hloubky, kdy půda začne mokvat. Pak se dožiješ velikého překvapení, které patrně změní Tvůj život o sto osmdesát stupňů. Přejí Ti, neznámý příteli a můj pokračovateli, úspěch. Profesor Majolka."

Kopyto s Mňoukem vzrušeně oddychovali.

"Tohle je tedy něco!" pravil posléze Kopyto. "Něco velikého!"

"To jo," souhlasil Mňouk, "jenomže nevíme co. A já si to nedovedu představit ani přibližně! Ty snad o tom máš páru?"

Kopyto zavrtěl hlavou. "Právě v tom je krása tajemství," řekl. "Kdybych věděl, že tam je poklad, pohřbený keltský náčelník, nebo třeba staré pergameny, už by mě to kopání nelákalo. Aspoň ne tolik, jako teď. Jsem zrovna bez sebe zvědavostí!"

"Sto čtyřicet metrů východně od Habáskova dubu," mumlal Mňouk. "Není to tam, jak jsou teď parcely s ovocnými stromky? To by bylo dost mrzuté!"

Ukázalo se, že Mňoukovy obavy byly opodstatněné. Když se žáci bez větších obtíží dostali z muzejní budovy, samozřejmě se rozeběhli k Habáskovu dubu. Tento památný strom zasadil známý obrozenec Václav Šidivoj Habásko, který jako první v Evropě vyvrátil pověru, že chrousti za obzvláště parných polední požírají malé děti.

Kopyto s Mňoukem respektovali zprávu a odměřili od Habáskova dubu sto čtyřicet metrů. Pochopitelně na východ. A zde se dočkali nesmírného zklamání. Na místě, kde měli dle zprávy kopat, se tyčila překrásná skalka zarostlá skalničkami a nad ní šuměl vodotrysk. Autorem tohoto seskupení byl drogist Tomáš Knírač a čin uskutečnil na vlastní parcele.

"To je rána!" zabědoval Kopyto. "Knírač tu skalku budoval aspoň pět let. Kdybychom ji rozkopali, tak se můžeme rovnou odstěhovat z městečka."

"Taky si myslím!" svěsil hlavu Mňouk. "Kdepak by profesora Majolku napadlo, že ze staré louky udělají zahrádkářskou kolonii!"

"Ale co ten objev?" lkal Kopyto. "Co když je tam ten mezičlánek mezi opicí a člověkem, který vědci hledají už celá desetiletí? To má jedna mizerná skalka zabránit vývoji světové vědy?"

"Já ji rozhodně nerozkopu!" prohlásil s veškerou rozhodností Mňouk, "tolik odvahy v sobě nemám!"

Loudali se se svěšenými hlavami k městečku a vypadali jako vojevůdci po prohrané bitvě. Takové je potkal žák Bičistě, který měl naopak tuze dobrou náladu.

"Uletěly vám včely?" otázal se posměšně, "nebo jste snad na falešné stopě?"

"Stopa je správná," odvětil Kopyto, "ale jak to vypadá, nedá se po ní pokračovat k cíli."

"To bych rád věděl proč?" řekl Bičistě. "Jestli vám chybí odvaha, tak mi řekněte o co kráčí a já to zařídím."

Po krátkém váhání se Kopyto s Mňoukem rozhodli svěřit ševcovu synovi tajemství hracího obrazu a Kralické bible. Pochopitelně mu ukázali i obě zprávy profesora Majolky. Bičistě se s nimi pak vrátil k parcele drogisty Knírače a opovržlivě si změřil překrásnou skalku.

"Jdu do toho!" pravil rozhodně. "Když jde o takovou věc, jsem ochoten překopat třeba Valdštejnskou zahradu v Praze! Ale nemyslete si, že vás označím jako své společníky! Všechnu slávu i případnou odměnu vyžeru sám!"

"Dobrá!" přikývl Kopyto. "Budeme se zpovzdálí dívat, co ti to vynesie. Ale radíme ti dobře: dej si pozor na Knírače! Je to docela určitě nejvzteklejší drogist a ve středních Čechách!"

Ale Bičistě nepatřil k těm, kteří dají na dobré rady. Proto také jeho jméno jen stěží vejde do dějin naší vědy.

Druhý den byli všichni, kdo se vyskytovali v okolí Habáskova dubu vyděšeni příšerným srdceryvným ječením. Jeho autorem byl žák Bičistě, kterého drogist Knírač řezal gumovou hadicí. "Já ti dám ničit hodnoty!" křičel přitom Knírač.

"Když vás to neučí ve škole, musí vás to, chuligáni, naučit život!"

Kdo ví, jak dlouho by nebožáka mydlil, kdyby se včas neobjevil učitel Pěnička.

"Zadržte, občane!" zvolal. "Takto se dítě nevychová!"

Podívejte, jak jste ho vychoval vy!" zuřil Knírač. "Ten ničema mi rozkopal celou skalku! Dokonce mým vlastním krumpáčem, který vytáhl z kolny!"

"To mě překvapuje!" pravil zarmouceně učitel. "Je to sice vyhlášený darebák, avšak ničitelské sklony jsem u něho nikdy nepozoroval. Buďte ujištěni, že vše náležitě vyšetřím!"

Pedagog vysvobodil Bičistěho z Kníračova sevření a odvedl bulícího žáka z jeho dosahu.

"A teď mi řekneš, Bičistě," pravil přísně, "co za tím vězí! A ať tě ani nenapadne lhát!"

Zmrskaného žáka to opravdu ani nenapadlo. Zapomněl, že se zřekl společníků a hodlal veškerou slávu vyžrat sám.

Nyní učinil za všechno odpovědné jedině Kopyta a Mňouka. Ti ho navedli a on za nic nemůže!

Učitel Pěnička tedy povolal k výsledku Kopyta s Mňoukem. V poměrně krátké době se seznámil se zprávami profesora Majolky.

"To jsou zjevné falsifikáty!" zafuněl pedagog, sotva se mu obě písemnosti dostaly do rukou. "Pamatujte si, že by žádný vědec nepřenechal slávu objevitele nějakému neznámému příteli ze vzdálené budoucnosti! Někdo vás chtěl tímto poťouchlým způsobem zřejmě přimět k demolici skalky pana Knírače! To je neslýchaná špinavost! Zneužít školou

povinných dětí, dychtících po dobrodružství, k takovým nízkým účelům!"

Pedagog se rozhodl vypátrat pravého pachatele a stopa ho dovedla k správci muzea Erblovi. Pod tíhou důkazů se stařec téměř zhroutil.

"Ano, já jsem to všechno nastražil," šeptal zlomeným hlasem, "ale panu Kníračovi jsem nechtěl uškodit ani v nejmenším. Je to přece můj soused a koupili jsme si parcely vedle sebe. Jenomže já jsem potřeboval vykopat studnu a nemohl jsem na tu práci nikoho sehnat. Půda je tam tvrdá a sám jsem si opravdu netroufal. Tak mě napadlo, že by mi mohli píchnout Kopyto s Mňoukem, po případě že by k tomu sehnali ještě nějaké zdatné chlapce. Aby je ta práce bavila, vymyslel jsem si ten trik s dopisy profesora Majolky. Jenomže to nevyšlo. Já už od dětství píšu čtyřku jako sedmičku a málokdo ty číslice od sebe rozezná. Napsal jsem stosedmdesát metrů a oni četli sto čtyřicet. Tak ten nebohý chlapec místo na mé parcele začal kopat na skalce pana Knírače. Opravdu mě to velice mrzí!"

Daleko víc to ovšem mrzelo žáka Bičiště, který za své fiasko stále nespravedlivě viní Kopyta s Mňoukem. Ale poučení pro všechny je zcela zřejmé: při psaní číslic si dávejte důkladný pozor, aby se některé navzájem nepodobaly! Jak je vidět, může to mít nedozírné následky!

### Splněná přání

Učitel Pěnička byl poslední dobou nějaký zasmušilý. Zdálo se, že ho sužují neočekávané a velice závažné starosti. I během vyučování se několikrát při výkladu náhle odmlčel a potom pokračoval tak, že to jen vzdáleně navazovalo na to, co říkal předtím.

"Něco s ním je," usoudili žáci. "Patrně se zase hodlá věnovat vědě a bude v okolí městečka hledat stará slovanská sídliště."

Ale s učitelem Pěničkou to bylo daleko jednodušší, a jak se ukázalo, na archeologii neměl v těchto okamžicích ani pomyslení. Jednoho dne zastavil přímo před školou žáky Kopyto a Mňouka. "O vás je známo," pravil, "že jste darebáci, kteří jen čistou náhodou nebyli převedeni do některého z nápravných ústavů, ale na druhé straně máte i své klady, které vám nehodlám upřít. Máte například značnou fantazií, která vhodně použita, může sloužit dobré věci. Proto se, chlapci, na vás obracím."

Kopyto a Mňouk zpozorněli, neboť cítili ve vzduchu cosi nezvyklého.

"Blíží se vánoce," pokračoval pedagog, "a já sháním pro své nejbližší vhodné, i když ne příliš drahé dárky. Potíže mám zejména se svým tchánem, kastelánem Štětka a jeho ženou, paní Štětkovou. Oběma je těžké se zavděčit. Loni nebyli spokojeni ani s jedním dárkem, který jsem jim položil pod stromeček. Nic jim nepřišlo vhod. Proto se obracím na vás, abyste nenápadně a zcela diskrétně zjistili, co by těmto starým lidem udělalo radost. Myslím, že je ve vašich silách se tohoto úkolu se ctí zhostit!"

"To je pro nás úplná maličkost," řekl sebevědomě Kopyto.

"Můžete se na nás spolehnout!"

"Kdyby naše detektivní kancelář měla asistenta," dodal Mňouk, "svěřili bychom to jemu. V životě jsme nepracovali na lehčím úkolu."

"Dobrá, dobrá," zavrčel učitel, "jenom to zase nepodceňujte! Hlavně se vypyťte nenápadně, aby tchán s tchýní nepojali podezření! Sami dobře víte, že nejdůležitější a nejvzrušivější u vánočních svátků je právě překvapení! Tak mnoho zdaru a splňte svůj úkol co možná nejdříve!"

Kopyto a Mňouk to slíbili a se slibem také dlouho neotáleli. Ještě týž den se vydali po důvěrně známé cestě nahoru k hradu. Kastelán Štětka právě štípal na dvorku před domkem, přilepeným k starobylým hradbám, dříví a velice přitom hekal. "Tohle je něco na mého housera!" naříkal, "uvidíte, že tady sebou za chvíli praštím a odnesou mě do postele. Já už bych měl dělat něco lehčího, například hrát na housle, nebo si čistit brejle! Ale kdo by to dříví našel? Zeť by si usek ruku a máma je ráda, že je ráda!"

"My vám trochu pomůžeme," pravil Kopyto a srdnatě se chopil sekery, kterou stařec ani příliš nehájil, "o naší šikovnosti nemůžete pochybovat."

"To ne," řekl kastelán, "když se řekne Kopyto a Mňouk, tak to něco znamená! Ta jména se u nás většinou vyslovují s úctou! Pokud ovšem neprovedete nějakou rošťárnu, za kterou bych vás, jak mám dobré srdce, nejraději přerazil!"

Posadil se na vlastnoručně vyrobenou lavičku z březového dřeva, a Mňouk, na kterého se nedostala sekera, se k němu nenápadně přitočil.

"Tak se nám blíží vánoce," připomněl Štětka konci roku, "já se na ně strašně těším! Vy ne?"

"Proč bych se měl těšit?" zavrčel kastelán, "dostanu ponožky, bačkory a budu koukat na televizi. Co je tady k těšení? JÓ, když jsem byl ve vašich letech, to jsem se přímo na vánoce třásl. A vždycky jsem dostal něco, co mi udělalo radost!"

"To by se přece mohlo stát i dneska," řekl Mňouk. "Jistě máte nějaké přání, které by se dalo splnit!"

Já bych měl přání!" mávl rukou Štětka. "Chtěl bych například robota na sekání dříví. Nebo osobního doktora, který by mi vyléčil housera okamžitě, když mě ta strašlivá bolest přepadne. Taky by se hodila lanovka z městečka. Na hrad, abych se nemusel pořád drápat pěšky. Ale takových darů se nejspíš nedočkám!"

"To těžko," připustil Mňouk, "ale slyšel jsem, že někdy člověka dovede potěšit i vhodně zvolená maličkost!"

Kastelán se zamyslel.

"No," řekl potom. "Já už dva nebo tři roky toužím po fotografiích našeho hradu s nějakým strašidlem. Třeba s bílou paní nebo s bezhlavým rytířem. Ale muselo by jich být hodně, abych je mohl prodávat návštěvníkům a kapánek si přivydělat!"

Dřív, než stačil Mňouk odpovědět, vyrazila z domku paní kastelánová. Rázem přehlédla situaci. "Tady vidíte nerozumného dědka!" ukázala na svého chotě. "Seká dříví, zpotí se a pak se posadí na lavici! Určitě z toho onemocní a já ho budu celé dny kurýrovat! Kdyby si vzal alespoň přes ramena zimmík!"

"My tu, matko, vedeme důležitou debatu," řekl kastelán, a ty by ses mohla připojit. Stačí, když nám prozradíš, co by sis přála k vánocům!"

"Já?" podivila se paní Štětková. "Především bych si přála, abys neležel na Štědrý večer jako Lazar a já se kolem tebe nemusela točit až do pozdních nočních hodin! A co bych chtěla pro sebe? Aby už konečně někdo vyhubil potkany v podzemí! Člověk se bojí jít do sklepa pro uhlí nebo pro brambory. Vždyť některé ty potvory jsou veliké jako kočky! Ale s tím asi nikdo nehne!"

"Kdepak!" souhlasil kastelán. "Proti potkanům jsme všichni krátcí! Potkan je chytřejší než delfín, to vám dám písemně!" Kopyto a Mňouk se k tomuto tvrzení nevyjádřili. V každém případě se dozvěděli to, za čím sem přišli a tak už jen mlčky štípali dříví, pochopitelně k velké kastelánově radosti.

Druhý den seznámili se svými poznatky učitele Pěničku. "Ty fotografie se strašidly nepřípadají v úvahu!" zlobil se pedagog. "Jak si to vůbec tchán představuje? Že bude tajně provozovat soukromou živnost? Určitě by ho při prodeji chytli a ostudě by se nevyhnula celá naše rodina!" "Ono by to přece jen možná šlo," upozornil ho Kopyto. "Kdyby pan Štětka dostal ty fotky pod stromček, určitě by měl obrovskou radost. A než nastane turistická sezóna, mohly by se ztratit, nebo by je někdo něčím polil, aby je nikdo nekoupil."

"To je dobrý nápad!" zaradoval se Pěnička. "A je snadno uskutečnitelný! Tchán nechává své věci povalovat na různých místech a tak fotografie bez obtíží zlikviduji. Hlavně, že bude mít radost na Štědrý večer! Ale je tu ještě jeden problém: kde seženu fotografie s Bílou paní?"

"To si vezmeme na starost my!" řekl Kopyto. "Strašidla jsou náš obor a o roli Bílé paní se holky přetrhnou!"

"Já bych rovnou angažoval Jindru Beneckou," navrhl Mňouk. "Ne že by vypadala jako strašidlo, ale rozhodně má herecký talent!"

"Dobrá, to nechám na vás," pravil učitel, "ale co se dá provést s těmi potkany? Obávám se, že nic!"

"Nedávno jsem četl zajímavý článek o New Yorku," vzpomněl si Kopyto. "Stálo v něm, že čističi stok objevili v podzemí veliké, dospělé krokodýly, z nichž někteří měřili až pět metrů. Také se ukázalo, jak se tam dostali. V různých rodinách si koupili krokodýlí mláďata pro hraní, a když je přestala bavit, jednoduše je strčili do kanálu. Krokodýlci se dostali do stok, kde se to hemžilo potkany a to bylo něco pro ně! Žili si tu líp, než někde v řece a navíc omezovali počet potkanů!" "Zadrž, Kopyto!" zvolal zděšeně pedagog. "Důrazně ti zakazují, abys mi na hrad nasadil krokodýly!"

Nemyslel jsem přímo krokodýly," bránil se Kopyto, "ale něco, co potkany požírá a mohlo by žít v našich podmínkách."

"To pusť z hlavy" děl rozhodně učitel. "A pamatuj si, že bys paní kastelánovou sotva potěšil, kdyby ve sklepě měla kromě potkanů ještě nějaké nestvůry. Ona snáší ze zvířat pouze kozy, a ty, jak známo se potkany neživí!"

Těmito slovy byla uzavřena další tajná schůzka žáků Kopyta a Mňouka s učitelem Pěničkou. Ale Kopyto s Mňoukem stanuli před úkoly, jichž se hodlali zhostit se ctí. A rozhodně ne proto, aby si šplhli u starostmi se hroutícího učitele.

"Viš, já jsem o těch potkanech moc přemýšlel," pravil náhle Mňouk, "a tak jsem si vzpomněl na tu starou pověst o krysaři. Ten prý kdysi ve středověku navštívil místo zamořené krysy, a začal pískat na píšťalku. To pískání přivábilo krysy. Ty vybíhaly ze sklepů a následovaly piště, který je odvedl k řece a tam utopil. Možná že je to jenom pohádka, ale rozhodně by to stálo za pokus! Krysy a potkani, to je přece něco podobného."

"Taky jsem už o tom slyšel," vzpomněl si Kopyto. "Ale myslím si, že na vábení krys musela být nějaká speciální píšťalka. Rozhodně by myši neběžely za klarinetem nebo za okarinou."

"Možná že by nám poradil správce muzea Erbl," řekl Mňouk. Starých píšťal tam má habaděj. A současně bychom ho mohli požádat o nějaký starobylý kostým pro Jindru Beneckou!" Vydali se do muzea a starý Erbl je přivítal nad očekávání přívětivě. Pozorně je vyslechl a potom pravil: "Ten nápad není špatný a já vám podle svých sil pomohu. Středověké píšťaly tady mám a oblek pro Bílou paní rovněž. Ale myslím si, že byste se měli převléknout i vy. Možná že ten krysař vábil krysy nejen hudbou, ale i svým krojem." Žáci připustili, že je to možné a už se hrnuli za správcem, který je odváděl do svého království.

"Jste, doufám, rozumní chlapi," připomínal jim Erbl, "a tak se celá ta produkce odehraje mimo pozornost široké veřejnosti. Nejsem půjčovna kostýmů ani hudebních nástrojů a nerad bych měl za svou dobrotu popotahování." Pak dal Kopytovi a Mňoukovi vybrat ze sbírky středověkých fléten. Pískli si na každou a zvolili dvě, které nejméně odolávaly jejich dechu. Bylo sice těžké nazvat to hudbou, ale pištělo to velice pronikavě a to bylo to hlavní.

"Trochu se pocvičíme ve hře," rozhodl se Kopyto, "a zítra můžeme pozvat Jindru. Není důvod, proč to odkládat. Kdyby to náhodou nevyšlo, budeme mít čas vymyslet něco jiného!"

Když se Jindra Benecká dozvěděla, že bude dělat Bílou paní při tak důležité akci, div neskákala radostí. Bylo jí, jako by jí slavný režisér světil hlavní roli v širokoúhlém filmu. A druhý den přešlapovala na smluveném místě o dobrou hodinu dřív, než bylo smluveno.

Veliké produkci už nestálo nic v cestě.

Za asistence správce Erbla se Jindra i Kopyto a Mňouk převlékli do středověkých kostýmů. Vypadali v nich velkolepě. "Půjдете na hrad podzemní chodbou z muzejního sklepa," řekl správce, "aby městečko nebylo vzhůru nohama. Na cestu vám zapálím pochodně, ty jsou mnohem lepší než baterky. A až to na hradě vyfotíte, okamžitě se vraťte! Nerad bych tady na vás čekal do půlnoci!"

"Buďte bez starosti, pane Erbl," uklidňoval ho Kopyto. "Vyblejskneme Jindru, krysy utopíme v Sázavě a na to tata jsme zpátky!"

"S těmi potkany si nejsem moc jistý," krotil ho Mňouk. Ta hudba, kterou provozujeme, moc libá není a jestli jsou potkani opravdu chytřejší než delfíni, tak se za námi nepohrnou! Ten krysař se možná učil pískat několik let a možná

chodil i na konzervatoř!"

"Tolik času my nemáme," rozhodl Kopyto. "A za zkoušku nic nedáme! Jdeme na to!"

Plni nadšení vyrazili do podzemí. Pochodně plály, pištěly se pronikavě rozpištěly a dusot nohou naplnil až do této chvíle tiché chodby.

Jenomže žáci Kopyto a Mňouk při přípravě plánu nepočítali s něčím, o čem nemohli mít ani tušení. Nevěděli o existenci mladého vědce, archeologa Hugo Voklepky, který se velice zajímal o minulost zdejšího hradu. Tím spíše nepočítali s jeho přítomností v podzemí.

Hugo Voklepka dorazil teprve před několika hodinami a požádal kastelána, aby ho doprovodil na jeho cestě za novými vědomostmi. Toho to ani nenapadlo.

"Kdepak, pane vědec," děl kastelán s veškerou rozhodností. "Ve sklepích je vlhko a mne, revmatického starce, tam nikdo nedostane! Jděte sám a bádejte si, jak libo! Šťastnou cestu!"

Hugo Voklepka tím moc nadšen nebyl. Samozřejmě se nebál, že zabloudí, ale nerad se pohyboval v liduprázdných prostorách sám. Již od dětství byl člověkem bázlivým a proto na své vědecké exkurse vždycky přizval průvodce, neodborníka. Tentokrát to ovšem nevyšlo.

Sestupoval do podzemí rozechvěle a se zvláštním mrazením v zádech. "Proč jsem si vybral právě tohle zaměstnání?"

Zlobil se sám na sebe. "Kdybych byl prodavačem v Bílé labuti, nebo výpravčím v Metru, byl bych stále obklopen lidmi a netrpěl nepříjemnými pocity!"

Nicméně potlačil děs z temných chodeb, kde jen tu a tam přeběhl potměšile pokukující potkan a pustil se do bádání.

Jestliže toho dne nic neobjevil, nebylo to jeho vinou.

Právě ve chvíli, kdy se skláněl nad kusem prastarého zdiva a pokoušel se z něho vyčíst nějaké tajemství, zaslechl podivné zvuky. Bleskurychle se vztyčil. Chvilí si myslel, že šlo o mámení smyslů, ale vzápětí to uslyšel znovu. Daleko intenzivněji. Bylo to nepopsatelné pištění a kvílení. Voklepku polil studený pot a vědec se počal třást po celém těle.

Pištění nejenže neustávalo, ale rozléhalo se klenutými chodbami tak děsivě, jak si to jen lze představit.

"Co jsem provedl?" zaúpěl v duchu Voklepka. "Snad jsem nevyrušil ze staletého spánku nějakého zde pochovaného nebožtíka? Nebo snad . . ."

Nedomyslel. Z ohybu chodby se vynořila tři příšerná strašidla. Voklepka spatřil středověké kroje, osvětlované plameny pochodní a to vše bylo doprovázeno pištěním, které se zarývalo až do morku kostí. Vědec bohužel nedokázal reagovat jinak, než zavytím, připomínajícím psa baskervillského a vzápětí zběsilým úprkem z ohroženým míst.

Kastelán Štětka se právě procházel po dvorku, aby trochu rozchodil reumatické koleno, když do něj Voklepka vrazil, a aniž by se omluvil, prchal s pěnou u úst kamsi k městečku. Jak se později ukázalo, doběhl až do Senohrab, a teprve odtud dojel vlakem do Prahy, načež požádal o zdravotní dovolenou.

Kastelán seděl na zemi a pustě nadával, když z podzemí, jedno po druhém, vylétala strašidla s provinilými úsměvy a nejistými pohledy.

"My jsme nevěděli, že tam někdo je," omlouval se Kopyto, "jinak bychom to odložili. Fakticky jsme to neudělali schválně!"

Štětka se rozchechtal.

"Víte, že jste nám s manželkou splnili naše největší přání?" vyřázel ze sebe nadšeně. "Ten potrhlý vědec se už zaručeně nevrátí a takhle by nás tady otravoval celou zimu!"